

УДК 373.016:81,243]:37.091.12:159.954

DOI 10.31652/2415-7872-2022-71-18-22

ЛЮДМИЛА ГУСАК

orcid.org/0000-0001-7570-2574

Lgusako4@ukr.net

доктор педагогічних наук,
професор кафедри іноземних мов гуманітарних
спеціальностей Волинського національного
університету імені Лесі Українки
проспект Волі, 13, м. Луцьк

СВІТЛАНА ГЕДЗ

orcid.org/0000-0002-4163-3387

кандидат філологічних наук,

доцент, завідувачка кафедри іноземних мов
гуманітарних спеціальностей
Волинського національного університету імені Лесі
Українки
проспект Волі, 13, м. Луцьк

АСОЦІАТИВНЕ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ КРЕАТИВНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

У статті розкрито значення асоціативного навчання іноземних мов у розвитку креативності молодших школярів. Проблему формування креативних здібностей дітей молодшого шкільного віку не можна вважати повною мірою розв'язаною. В даній статті розкрито можливості методу асоціативних символів у процесі навчання англійській мові, як засобу формування креативних здібностей молодших школярів, що має відповідне теоретичне обґрунтування та експериментальне підтвердження. Метод асоціативних символів – мова рухів, жестів, міміки, мова нашого тіла, кодова мова уявлень і асоціацій. Це ігровий метод, який покращує сприймання і відтворення інформації, спираючись на властиве кожній дитині вміння уявляти і фантазувати. За допомогою яскравої дитячої уяви створюються образи будь-якої лексичної чи граматичної одиниці. Дитина набагато швидше запам'ятовує слово, якщо воно пов'язане з конкретним образом чи дією. Метод асоціативних символів передбачає навчання через імітацію, максимально наближену до реальності.

Ключові слова: креативність, креативні здібності, асоціативне навчання, метод асоціативних символів, МАС, асоціативні методи навчання, іноземна мова, англійська мова, молодші школярі.

LIUDMYLA GUSAK

Doctor of Pedagogy,
Professor of the Foreign Languages Department for
Humanities of Lesia Ukrainka Volyn National
University,
Voli Avenue, 13, Lutsk

SVITLANA HEDZ

Ph.D. in Philology, Associate Professor. Head of the
Foreign Languages Department for Humanities of
Lesia Ukrainka Volyn National University,
Voli Avenue, 13, Lutsk

ASSOCIATIVE TEACHING OF ENGLISH AS A FACTOR IN THE DEVELOPMENT OF YOUNGER PUPILS' CREATIVITY

The article reveals the role of the associative teaching of the foreign language in the development of younger pupils' creativity. The problem of forming younger pupils' creative abilities has not been resolved to a certain extent. A special attention is paid to the method of associative symbols in the process of teaching English to primary school pupils. A relevant theoretical justification is presented in the article. It was discovered that associative zones directly affect the process remembering of a very complex information, especially in elementary school pupils. The study takes into account a set of conditions that cause the emergence of verbal associations, because they are based on personal, subjective experience. It is proven that elementary school pupils learn foreign words much faster if the words are related with a particular image or association, which conforms to the associative symbol method, which is one of the most effective ways to semantise the lexical unit. The method of associative symbols is the language of movements, gestures, facial expressions, our body language, and code language of ideas and associations. It is a game method that improves the perception and reproduction of information, relying on the ability to imagine and fantasize inherent in every child. With the help of vivid children's imagination, images of any lexical or grammatical unit are created. A child remembers a word much faster if it is associated with a specific image or action. The method of associative symbols (ASM) involves learning through simulation as close as possible to reality. It is proven that the use of the associative symbol method in learning of a foreign language allows younger pupils to perceive language material with the help of all analyzers: visual, auditory, speech and motor ones. The usage of the method of associative symbols in the process of teaching English to younger pupils contributes to the memorization of a significant array of lexical units and promotes the development of their creativity.

Key words: creativity, creative abilities, associative teaching/learning, the method of associative symbols, ASM, foreign languages, associative teaching methods, English, younger pupils.

Серед пріоритетних стратегій розбудови освіти чільне місце займає її спрямованість на розвиток творчого потенціалу школярів, виховання активної, творчої особистості, налаштованої на постійне самовдосконалення. У цьому контексті гостро постає проблема створення на базі початкової школи, як найбільш відповідального етапу формування особистості, якісно нового змісту освіти, який буде повною мірою використовувати потенційні можливості навчальних дисциплін для формування іншомовного спілкування, креативних здібностей, критичного мислення школярів. Цьому сприятиме і проголошений принцип варіативності освіти, який передбачає вибір та побудову

педагогами навчального процесу на основі нових педагогічних ідей та технологій. Нові технології навчання викликають у педагогів інтерес, оскільки традиційна методика навчання на сьогоднішній день багато в чому вичерпала свої можливості. Формувати самостійних, конкурентоспроможних, творчо мислячих, здатних до міжкультурної комунікації школярів не можливо старими методами та технологіями. Сучасні учні початкових класів відрізняються від своїх однолітків, які були 20 років тому. Вони вже не задовольняються будь-якою відповіддю на свої запитання, хочуть навчитися розв'язувати складні проблеми творчо, критично ставлячись до обставин, приймати власні рішення. Тому це спонукає педагогів до пошуку нових форм та методів навчальної діяльності, починаючи з початкової школи.

Сучасна школа повинна створити умови для інтелектуального, морального, фізичного та соціального розвитку учнів, закласти основу для формування вільного демократичного суспільства, де освіченість, культура, взаємоповага – це найвища цінність та плацдарм для стабільного розвитку України. Особливо в умовах переходу нашої країни в нове тисячоліття та її широкомасштабне залучення до різних світових організацій і світового співтовариства, а також поступове входження України в єдиний європейський освітній простір у межах Загальноєвропейських рекомендацій [2] вимагають впровадження та розвитку нових технологій у навчанні.

Щоб допомогти дитині розвинути свою особистість, творчість, зацікавити навчанням та навчити вчитися, педагогам потрібно дати якнайбільше вражень про навколишній світ, залучаючи до різних видів діяльності (ігрової, малювання, конструювання, експериментування тощо). Необхідність творчого навчання молодших школярів із першого класу зумовила активний пошук способів розвитку всебічних резервних можливостей особистості завдяки задіянню у процесі навчання обох півкуль головного мозку учнів, які відповідають і за емоційну (афективну), і за інтелектуальну (когнітивну) сфери учнів початкової школи.

Вчені досліджують проблему формування й розвитку креативних здібностей учнів початкової школи на матеріалі окремих навчальних дисциплін, засобами творчих завдань, у творчих гуртках, на факультативах, у позаурочний час (О. Грушко, О. Компаній, О. Образцова, І. Середа, М. Явоненко тощо). Однак проблему формування креативних здібностей дітей молодшого шкільного віку не можна вважати повною мірою розв'язаною. У даній статті розкрито можливості методу асоціативних символів у процесі навчання англійській мові, як засобу формування креативних здібностей молодших школярів, що має відповідне теоретичне обґрунтування та експериментальне підтвердження.

Початок системної навчально-пізнавальної діяльності є оптимальним періодом для цілеспрямованого розвитку креативних особистісних якостей. Саме тому молодший шкільний вік має велике значення для формування креативних здібностей, це вік, коли на зміну ігровій діяльності приходить навчальна. У молодших школярів навчальна діяльність формується на основі ігрової. Оскільки для учнів початкової школи шаблонні, стереотипні форми мислення та дій ще не стали домінуючими, стає можливим інтенсивне засвоєння ними креативних способів діяльності, складних мисленнєвих операцій і форм поведінки, які вимагають творчої активності.

Саме цей вік вважається сензитивним для засвоєння іноземної мови, що пов'язано з особливостями їхньої розумової діяльності. Як зазначає О. Паршикова, для молодших школярів характерною є їхня природна мовна здатність, пластичність мозку та артикуляційного апарату, висока слухова чутливість, здатність до точної імітації, схильність до наслідування, потреба у спілкуванні та потреба у грі. Тому дуже важливо організовувати навчально-пізнавальну діяльність учнів початкової школи з урахуванням емпіричних механізмів їхніх психологічних особливостей.

Природа творчих пізнавальних процесів молодших школярів пояснюється теорією асоціанізму, за якою здатність творчо мислити виступає наслідком роботи асоціативних зв'язків, які вимірюються кількістю асоціацій набутих суб'єктом, легкістю і правильністю заучування і пригадування цих зв'язків (номер телефону й ім'я людини). Саме ця теорія і лягла в основу асоціативного навчання іноземних мов.

Мета статті – показати вплив асоціативного навчання іноземної мови, зокрема методу асоціативних символів, на розвиток креативності молодших школярів.

Поняття «асоціація» має давню історію. Його дефініція та трактування розпочинається з Древньогрецької філософської науки. Так, Платон вказував на те, що асоціації виникають при згадуванні за схожістю та суміжністю. Аристотель акцентував увагу на тому, що асоціації виникають тоді, коли образ виникає без видимої на те причини, мимовільно.

Асоціація – це зв'язок, що за певних умов виникає між окремими нервово-психічними актами – відчуттями, уявленнями, думками, ідеями, внаслідок якого одне уявлення, відчуття викликає інше. Асоціативні зв'язки мають глобальний характер та інтегрують всі типи словесних зв'язків.

Особливу увагу процесам формування асоціацій на прикладах дослідження мнемічних процесів приділяв Г. Еббінгауз. Вивчення ним асоціативної природи заучування і забування вважається поправу визнаним прикладом геніальності досліджень в психології [9, с.104].

Вивченням асоціативного потенціалу слова займалися О. Залєвська, А. Клименко; асоціативні механізми мислення досліджували О. Лурія та ін. І. Бабенко, Н. Болотнова, С. Карпенко,

Л. Климкова вивчали текстові асоціації, які пов'язані з структурою тексту та обумовлені нею.

Варто зазначити, що у вітчизняній психолого-педагогічній науці та у педагогічних працях, створених на пострадянському просторі, у дисертаційних дослідженнях, монографічних працях та окремих статтях питання застосування асоціативного навчання та асоціативної технології в цілому, асоціативних методів навчання, розглянуті недостатньо. Проте, варто відмітити дисертаційні роботи О. Горошко та У. Марчук, які пов'язані з дослідженням вербальних асоціацій в галузі мовознавства, і дисертації Р. Ібрагімової та Н. Маркової, які присвячені проблемам розвитку мовної діяльності молодших школярів на основі асоціативної уяви. За умов вивчення іноземної мови учнями початкової школи паралельно з мовою українською (з першого класу) актуальним є: пошук концепцій засвоєння іншомовного навчального матеріалу, адекватних віку та психології розвитку учнів початкової школи; пошук підходів, які забезпечать навчальну успішність та інтенсивний розвиток особистості школяра; визначення адекватних теорій та відповідних технологій та методів навчання дітей. Вважаємо, що способи організації навчально-пізнавальної діяльності молодших школярів варто спрямовувати на природне середовище життєдіяльності учня. Одним із таких способів є спрямованість на розвиток асоціативної природи пізнання у процесі навчання.

У результаті роботи багатьох науковців (Ю. Сорокіна, Е. Тарасова, Г. Черкасової) був укладений шеститомник «Асоціативний тезаурус сучасної російської мови» [6; 7]. Дана робота теоретично обґрунтувала появу асоціативної лінгвістики та теорії асоціативно-вербальної мережі (ABM), асоціативної граматики [3]. Асоціації є своєрідною моделлю зберігання знань у пам'яті людини.

В українській лінгвістиці психолінгвістичні дослідження вербальних асоціацій, започатковані М. Муравицькою, Н. Бутенко, Д. Тереховою та ін., потребують комплексного та цілісного дослідження, зокрема в межах теорії міжкультурної комунікації. Психолінгвістичні дослідження асоціативного спрямування знайшли відображення в українському мовознавстві в роботах М. Муравицької, яка здійснила психолінгвістичний аналіз лексичної омонімії, синонімії та полісемії [5, с.59-67], Н. Бутенко досліджувала вербальні асоціації («Словник асоціативних норм української мови» (1979), «Словник асоціативних означень іменників в українській мові» (1989), Д. Терехова комплексно досліджувала соматизми у близькоспоріднених мовах, порівнювала спільне та відмінне в семантичних асоціаціях носіїв цих мов («Особливості сприйняття лексичної семантики слів (психолінгвістичний аспект)»)[8]. У 2001 р. Т. Ковалевським, Г. Сологуб та О. Ставченко впорядкований і виданий «Асоціативний словник української рекламної лексики» [1].

Відомо, що рідну мову ми вивчаємо через життєвий досвід без будь-яких зусиль. Адже дитина від народження перебуває у середовищі рідної мови, що сприяє її швидкому й ефективному засвоєнню. Відповідно до стержневого принципу асоціативного навчання – принципу природовідповідності – дитину слід навчати чужої мови, повторюючи той шлях, яким вона засвоювала рідну мову [15]. Ряд дослідників (W. Butzkamm, D. Delanoff, D. Kirsch, Л. Черноватий та ін.) також звертають увагу на подібність процесів оволодіння дітьми рідною та іноземною мовою. Як і діти, опановуючи рідну мову, так і молодші школярі, вивчаючи іноземну, засвоюють цілі мовленнєві блоки як зразки для дій на основі наслідування та подальшого запам'ятовування [10].

Як зазначає О. Карп'юк, опанування мови починається з відчуттів, з процесу відображення в мозку людини окремих властивостей та явищ, які безпосередньо впливають на її органи чуття [4]. Чим більше органів чуття бере участь у сприйнятті та переробці інформації, тим яскравішим, наочнішим та повнішим виявляється образ, що виникає. Образами можуть виступати мова, знакові моделі, практичні дії. У створенні образу велика роль відводиться і суб'єктивному досвіду учня, запасу його знань. Чим більший багаж знань та досвід, тим глибший та емоційно забарвленіший створюваний образ. Але саме від учителя залежить правильне використання слова та образу для покращення процесу запам'ятовування іншомовного лексичного матеріалу. Кожне слово збуджує складний механізм асоціативних зв'язків, що формують його образ у лексичній пам'яті носіїв мови. Розуміння ними слів відбувається завдяки осмисленню асоціацій та асоціюванню смислів.

Отже, асоціативне навчання передбачає використання образу для введення нового матеріалу, що полегшує його сприймання та усвідомлення учнями початкової школи. Засвоєні образи-символи використовуються в різних технологіях (дивись–слухай–роби; слухай–роби; роби–кажи), що сприяє розвитку мислення молодших школярів та полегшує опанування іноземною мовою.

Асоціативне навчання сприяє засвоєнню іноземної мови на основі реальних дій дитини у формі активних дій із предметами відповідно до закладеної в кожному з нас від народження лінгвістичної програми, яка визначає поетапну послідовність мовного розвитку і яку неможливо (не бажано, у крайньому разі) змінювати у процесі навчання англійської мови:

- 1) етап перший – однослівні речення;
- 2) етап другий – висловлювання, які складаються з двох, трьох і більше слів;
- 3) етап третій – досягнення мінімального комунікативного рівня;
- 4) етап четвертий – удосконалення мінімальних комунікативних умінь до рівня відносно вільного володіння мовою.

Для нас асоціативна психологія важлива, перш за все, тим, що вона дає можливість реалізувати асоціативне навчання учнів початкової школи. Органічне поєднання інтелектуально-лінгвістичної діяльності дитини з її інтенсивним розвитком рухово-кінестетичної сфери обґрунтовується теорією асоціативного засвоєння. У межах цієї теорії розроблено і використано метод асоціативних символів (МАС), в основу якого покладено імітаційну рухову діяльність.

Метод асоціативних символів – це мова жестів, міміки, мова нашого тіла, кодова мова уявлень і асоціацій. Це ігровий метод, який покращує сприймання і відтворення інформації, спираючись на властиве кожній дитині вміння уявляти і фантазувати. За допомогою яскравої дитячої уяви створюються образи будь-якої лексичної чи граматичної одиниці. Дитина набагато швидше запам'ятовує слово, якщо воно пов'язане з конкретним образом чи дією та передбачає повторення цього слова в різних ситуаціях. Метод асоціативних символів передбачає навчання через імітацію, максимально наближену до реальності. За допомогою мови рухів, жестів та міміки ми намагаємося змоделювати будь-яку навчальну ситуацію. Наприклад, уявляємо ліс і разом з дітьми продовжуємо уявляти й обігрувати всі дії, які ми виконуємо: бігаємо, стрибаємо, граємося з м'ячем, із друзями, збираємо гриби, ягоди, квіти, катаємося на велосипеді; коментуємо, що в лісі бачимо: дерева, кущі, траву, квіти, різноманітних звірів і т. д.

Новизною асоціативного навчання є те, що лексичний матеріал подається не традиційно, а з використанням методу асоціативних символів. Використання цього методу звільняє учнів від постійного нудного заучування нових слів і виразів та перетворює складний навчальний процес запам'ятовування мовного матеріалу в задоволення. Своєрідність навчання полягає в тому, що воно допомагає вчителям та батькам навчати дітей англійської мови в цікавій, легкодоступній, часто в жартівливій формі.

Представлена методика розроблена та апробована із застосуванням ігрового, комунікативно-діяльнісного, соціокультурного та особистісно орієнтованого, діяльнісного підходів до розвитку молодших школярів. В основу інноваційної технології асоціативного навчання молодших школярів, яка базується на принципі природовідповідності, покладено використання асоціативних символів, що створює умови, максимально наближені до життєвих ситуацій, та робить процес навчання доступним та невимушеним. Створюючи разом із дітьми на заняттях асоціативні образи-символи, учитель здійснює спробу адаптувати своєрідну мову тіла до процесу вивчення предмета «англійська мова» у початковій школі.

За методикою асоціативних символів створена авторська програма з навчання англійської мови для дітей молодшого шкільного віку загальноосвітніх навчальних закладів.

Висновки. Можна стверджувати, що методика використання асоціативних символів, яка застосовується у процесі асоціативного навчання англійської мови, безпосередньо впливає на розвиток творчих здібностей, адже цілями асоціативного мислення є отримання нових оригінальних ідей, створення смислових зв'язків, стимуляція уяви, покращення запам'ятовування.

Інтенсивне застосування асоціативного навчання у процесі вивчення іноземних мов учнями початкової школи дозволяє адаптувати цей досвід при вивченні інших навчальних дисциплін. Крім того, асоціативне навчання молодших школярів як самодостатня технологія потребує наукового узагальнення та прикладного впровадження.

Література

1. Асоціативний словник української рекламної лексики. Одеса : Астропринт, 2001. 116 с.
2. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання. Київ : Ленвіт, 2003. 273 с.
3. Караулов Ю.Н. Активная грамматика и ассоциативно-вербальная сеть. М.: ИРЯ РАН, 1999. 180 с.
4. Карп'юк О.Д. Особливості комунікативно-орієнтованого навчання англійської мови в початковій школі за серією навчально-методичних комплектів для 2-4 класів загальноосвітніх навчальних закладів : метод. посіб. для вчителів. К. : Навч. кн., 2004. 120 с.
5. Муравицька М.П. Психолінгвістичний аналіз лексичної омонімії. *Мовознавство*. 1975. № 3.
6. Русский ассоциативный словарь. Книга 1. Прямой словарь: от стимула к реакции. Ассоциативный тезаурус современного русского языка. Часть I. Ю.Н. Караулов, Ю.А. Сорокин, Е.Ф. Тарасов, Н.В. Уфимцева, Г.А. Черкасова. М.: Помовский и партнеры, 1994. 224 с.
7. Русский ассоциативный словарь. Книга 2. Обратный словарь: от реакции к стимулу. Ассоциативный тезаурус современного русского языка. Часть I. Ю.Н. Караулов, Ю.А. Сорокин, Е.Ф. Н.В. Уфимцева, Г.А. Черкасова. М.: «ИРЯ РАН». 1994. 358 с.
8. Терехова Д.І. Особливості сприйняття лексичної семантики слів (психолінгвістичний аспект): монографія. К.: Видавничий центр КДЛУ, 2000. 244 с.
9. Шульц Д.П. История современной психологии: пер. с англ. А.В. Говорунов, В.И. Кузин, Л.Л.Царук. СПб.: Евразия, 1998. 528 с.
10. Butzkamm J., Butzkamm W. Wie Kinder sprechen lernen. Kindliche Entwicklung und die Sprachlichkeit des Menschen. Francke, 1999. 378 p.
11. Buzan T. Mind Maps for Kids. HarperCollins Publishers Ltd, 2003. 128 p.
12. Harley. The Psychology of Language: From Data to Theory. 3rd ed. Psychology Press, 2007. 624 p.

13. Peltzer-Karpf A. Vier Jahre Vienna Bilingual Schooling: Eine Llangzeitstudie. 2007. Extraheft 1. 93 s.
14. Postman L. Norms in Word Association. N. Y.: Academic Press, 1970. 383 p.
15. Seligson P. An Introduction to Teaching English to Children. Paul Seligson. Susan House, Richmond Publishing, 1997. 96 p.

References

1. Asotsiatyvnyi slovnyk ukrainskoi reklamnoi leksyky [Associative dictionary of Ukrainian advertising vocabulary]. Odesa : Astroprint, 2001. 116 s.
2. Zahalnoievropeiski rekomendatsii z movnoi osvity: vyvchennia, vykladannia, otsiniuvannia [Pan-European recommendations on language education: study, teaching, evaluation]. Kyiv : Lenvit, 2003. 273 s.
3. Karaulov YU.N. Aktivnaya grammatika i asociativno-verbal'naya set' [Active grammar and associative-verbal network]. M.: IRYA RAN, 1999. 180 s.
4. Karpiuk O.D. Osoblyvosti komunikativno-orientovanoho navchannia anhliiskoi movy v pochatkovii shkoli za seriiu navchalno-metodychnykh komplektiv dlia 2-4 klasiv zahalnoosvitnikh navchalnykh zakladiv : metod. posib. dlia vchyteliv [Peculiarities of communication-oriented teaching of the English language in primary school according to a series of teaching-methodical kits for 2-4 classes of general educational institutions: method. manual for teachers]. K. : Navch. kn., 2004. 120 s.
5. Muravytska M.P. Psykholingvistychnyi analiz leksychnoi omonimii [Psycholinguistic analysis of lexical homonymy]. Movoznavstvo. 1975. № 3.
6. Russkij asociativnyj slovar'. Kniga 1. Pryamoj slovar': ot stimula k reakcii. Asociativnyj tezaurus sovremennogo russkogo yazyka. Chast' I [Russian associative dictionary. Book 1. Direct Dictionary: From Stimulus to Response. Associative thesaurus of the modern Russian language. Part I]. Yu.N. Karaulov, Yu.A. Sorokin, E.F. Tarasov, N.V. Ufimceva, G.A. Cherkasova. M.: Pomovskij i partnery, 1994. 224 s.
7. Russkij asociativnyj slovar'. Kniga 2. Obratnyj slovar': ot reakcii k stimulu. Asociativnyj tezaurus sovremennogo russkogo yazyka. Chast' I [Russian associative dictionary. Book 2. Reverse Dictionary: From Response to Stimulus. Associative thesaurus of the modern Russian language. Part I]. Yu.N. Karaulov, Yu.A. Sorokin, E.F. N.V. Ufimceva, G.A. Cherkasova. M.: «IRYA RAN». 1994. 358 s.
8. Terekhova D.I. Osoblyvosti spryniatia leksychnoi semantyky sliv (psykholingvistychnyi aspekt): monohrafiia [Peculiarities of perception of lexical semantics of words (psycholinguistic aspect)]. K.: Vydavnychiy tsentr KDLU, 2000. 244 s.
9. Shul'c D.P. Istoriya sovremennoj psihologii: per. s angl. [History of modern psychology] A.V. Govorunov, V.I. Kuzin, L.L. Caruk. SPb.: Evraziya, 1998. 528 s.
10. Butzkamm J., Butzkamm W. Wie Kinder sprechen lernen. Kindliche Entwicklung und die Sprachlichkeit des Menschen. Francke, 1999. 378 p.
11. Buzan T. Mind Maps for Kids. HarperCollins Publishers Ltd, 2003. 128 p.
12. Harley. The Psychology of Language: From Data to Theory. 3rd ed. Psychology Press, 2007. 624 p.
13. Peltzer-Karpf A. Vier Jahre Vienna Bilingual Schooling: Eine Llangzeitstudie. 2007. Extraheft 1. 93 s.
14. Postman L. Norms in Word Association. N. Y.: Academic Press, 1970. 383 p.
15. Seligson P. An Introduction to Teaching English to Children. Paul Seligson. Susan House, Richmond Publishing, 1997. 96 p.

УДК 373.3.018.43:37.091.26/27

DOI 10.31652/2415-7872-2022-71-22-28

ЛЮДМИЛА ЛЮБЧАК

orcid.org/0000-0002-2330-2998

liavin@ukr.net

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри
початкової освіти

Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського,
вул. Острозького, 32, Вінниця

ДІАНА ХУТЧЕНКО

orcid.org/0000-0001-6014-0337

dianatkachenko20012001@gmail.com

учитель початкових класів

Комунальний заклад «Вінницький ліцей № 19»,
вул. Северина Наливайка, 17, Вінниця

ВИКОРИСТАННЯ ПРИЙОМІВ ФОРМУВАЛЬНОГО ОЦІНЮВАННЯ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

У статті представлено нові підходи до системи оцінювання навчальних досягнень учнів молодшого шкільного віку в контексті ідей концепції «Нова українська школа». На основі аналізу національного та зарубіжного досвіду розкрито методичні засади використання прийомів формувального оцінювання в освітньому процесі початкової школи. Обґрунтовано доцільність та наведено приклади використання сучасних онлайн-сервісів та інструментів оцінювання молодших школярів в умовах дистанційного навчання.

Ключові слова: Нова українська школа, молодші школярі, формувальне оцінювання, зворотній зв'язок, дистанційне навчання, онлайн-сервіси.